

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Törös Ügyvédi Iroda alperes ellen kölcsönszerződés létre nem jöttének, érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezménye iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 27-én kelt 8.G.40.872/2016/27. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 20.000 (húszezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes többször módosított keresetében elsődlegesen az ... Bank Zrt.-vel 2008. július 17-én megkötött kölcsönszerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítását, jogkövetkezményként a szerződés hatályossá nyilvánítását és az alperes 250.000 forint megfizetésére kötelezését kérte. Elsődleges keresete jogi alapjaként az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. § (2) bekezdésére, másodlagos keresete jogi alapjaként az 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 213. § (1) bekezdésének a), b), c), d) és e) pontjaira hivatkozott. Előadása szerint a felek nem állapodtak meg a kölcsönszerződés lényeges elemeiben, ezért az létre sem jött, amennyiben pedig létrejötte tekintendő, abban az esetben nem tartalmazza a régi Hpt. 213. §-ának fenti pontjaiban foglaltakat, ezért semmis.

2.

Az alperes kérte a per megszüntetését, illetőleg a kereset elutasítását. Álláspontja szerint a lényeges kérdésekben megállapodtak a felek, és a szerződés a felperes által megjelölt okokból nem érvénytelen.

3.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 698.500 forint ügyvédi munkadíjat és az államnak külön felhívásra 624.000 forint illetéket.

3.1

Határozatának indokolásában tényként állapította meg, hogy az alperes jogelődje és a felperes közjegyzői okiratba foglaltan önálló zálogjoggal biztosított devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek 2008. július 17-én, melynek értelmében a felperes tudomásul vette, hogy a bank a kölcsön összegéből legfeljebb 11.000.000 forintnak megfelelő devizaösszeget folyósít. A kölcsön futamideje 20 év, végső lejárat 2029. június 17., a törlesztőrészletek száma 240. A folyósítási jutalék mértéke 75.000 forint, az ügyleti kamat induló mértéke évi 4,25%, míg a THM mértéke 6,65% volt. Az I.4.1. pont szerint az induló havi törlesztőrészlet összege 436,84 svájci frank. A kölcsönszerződés I.10. pontja a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazza, melynek értelmében a felperes kijelentette, hogy a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázattal tisztában van és tudomása van arról, hogy a futamidő alatt a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetében a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

3.2.

Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában rögzítette, hogy a felek között a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, mely a régi Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem volt megállapítható a felperes azon állítása, hogy a szerződő felek egyedileg megtárgyalták volna az egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő szerződéses kikötéseket, továbbá a felperes az elszámolást megkapta, mellyel kapcsolatban panasszal nem élt, ezért a kölcsönszerződés a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) hatálya alá tartozik.

A régi Ptk. 205. § (1)-(3) bekezdéseinek, a 205/A. § (1) bekezdésének és a 205/B. § (1) bekezdésének felhívását követően kifejtette, hogy sem a szerződés létrejötte, sem az érvényessége szempontjából nem bír relevanciával az, hogy a hitelező miként bírálta el a felperes hitelképességét.

A 6/2013. PJE határozat 1., 2., 3. pontjai, valamint az indokolás III.1.a) pontja rögzítésével megállapította, hogy a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztőrészek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, így a kölcsönszerződés a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében foglaltak szerint létrejött, a felek ügyleti akarata fennállt a perbeli szerződés megkötésére. Mindebből következően a szerződés létre nem jöttének következményeként, jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett igény alaptalan. Utalt arra is, hogy az elsődleges kereseti kérelem tárgyában a felperes nem igazolta a Pp. 123. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállását, így azt, hogy mely jogának megóvásához szükséges a szerződés létre nem jöttének megállapítása, továbbá nem igazolta azt sem, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatban téves vagy nem megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott.

A szerződés érvénytelenségére alapított másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban kifejtette, hogy a szerződés tartalmazza annak tárgyát, az I.1. pontja annak összegét, az I.2. pontja a folyósítás feltételeit, míg az I.3. pontja a futamidőt, ezért a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt semmisségi ok nem áll fenn.

A kölcsönszerződés I.3.6. pontja tartalmazza a kölcsön kamatát és költségét, az I.3.10. pontja a teljes hiteldíjmutatót, míg a Hirdetményben feltüntették a devizában nyilvántartott hitelek kamatát, díj- és költségteleit, így a szerződés nem ütközik a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjába sem.

A folyósított összeg és a törlesztések összege kiszámítható módon kerültek meghatározásra. A teljes hiteldíjmutatón kívül az I.3.6. pontban meghatározták az ügyleti kamatot, az I.3.7. pontban a kezelési költséget, továbbá az üzletszabályzat 4. fejezete szabályozza a hiteldíj meghatározását, esedékességét. Erre tekintettel a szerződés – figyelemmel a 6/2013. számú PJE határozatban foglaltakra is – nem semmis régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt okból sem.

A szerződés I.3.1. pontja a futamidőn túl tartalmazza a törlesztőrészek számát (240), az I.1.1. pont

pedig annak összegét (436,86 svájci frank), míg az I.4.2. pontja azt, hogy az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezik a havi törlesztőrészlet összegét. Az I.1.2. pontban a felek meghatározták, hogy a folyósítás napjának azt tekintik, amikor a bank a kölcsön összegével meghatározott számláját megterheli, amelyről írásban értesíti az adóst és az értesítőlevél a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi, míg az üzletszabályzat 5.2.1. pontja meghatározza, hogy mikor tekintendő megfizetettnek a törlesztőrészlet. Mindezek alapján az 1/2016. számú PJE határozat 2. pontjára is figyelemmel a perbeli szerződés megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjában írt követelményeknek, mivel kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat.

A régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének d) pontjára alapított felperesi hivatkozással kapcsolatban kifejtette, hogy ezt az érvénytelenségi okot érdemben nem kellett vizsgálni, mert azt a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1)-(2) bekezdései alapján a DH2 törvény a felülvizsgált elszámolással rendezte, így erre a semmisségi okra további igény nem alapítható.

Az alperes permegszüntetési kérelmével kapcsolatban rámutatott, hogy a felperes az elsődleges keresete vonatkozásában nem volt köteles jogkövetkezmény alkalmazására irányuló kereseti kérelem előterjesztésére, míg a másodlagos kereseti kérelme tartalmazott jogkövetkezmény alkalmazására irányuló kérelmet, ezért a DH2 törvény 37. § (3) bekezdése alapján a per megszüntetésének nem volt helye.

4.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelem körében nem mellőzhette volna a hitelbírálat menetével kapcsolatban felajánlott bizonyítást, mivel nem terjedt ki az akarata a teljes vagyonát veszélyeztető szerződés megkötésére.

A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésében foglaltak célja, hogy a fogyasztó megismerhesse és ellenőrizhesse is a szerződés feltételeit. Az elsőfokú bíróság szerint a hiányolt adatok kiszámíthatóak, azonban a régi Hpt. nem kiszámíthatóságot, hanem konkrét adatokat követel meg, melyből következően fenntartotta azon

hivatkozását, hogy a szerződés régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a), b), c), d) és e) pontjaiba ütközik.

Észrevételezte, hogy a per tárgyának értéke csupán 250.000 forint, valamint részletesen kifejtette az Európai Unió Bíróságának (EUB) a C-51/17. számú ítéletével és a C-186/16. számú ítéletével kapcsolatos álláspontját, melyek hivatkozása szerint a kereseti kérelme alaposágát támasztják alá. Észrevételében utalt a 2005/2009/EK irányelvre, a 2014/17/EU irányelvre és az uniós jog szupremációjára is.

4.1.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, a fellebbezésben foglaltak alapján az ítélet hatályon kívül helyezésére vagy megváltoztatására nincs mód. Az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a hitelbírálat menetével kapcsolatos bizonyítást, mivel annak nem volt relevanciája. Az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás a jogszabályi előírásoknak és a Kúria 2/2014. számú PJE és a 6/2013. számú PJE határozataiban, valamint az EUB C-186/16. számú ítéletében foglaltaknak megfelelt. Hivatkozása szerint az árfolyamkockázat tisztességtelensége egyébként sem vizsgálható a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján, mivel az a szerződés elsődleges tárgyát képezi. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a perbeli szerződés megfelelően tartalmazza a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a)-e) pontjaiban foglaltakat.

5.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

6.

A fellebbezés nem alapos.

7.

A fellebbezés hatályon kívül helyezésre is irányult a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján, az ítéltábla elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mert annak megalapozottsága az érdemi felülbírálatot kizárná. A felperes eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tette lehetővé számára a hitelbírálat menetével kapcsolatos bizonyítást. A későbbiekben

kifejtettek szerint azonban az ítélet tábla nem értett egyet azzal, hogy a hitelbírálat mikéntje a jogvita eldöntése szempontjából relevanciával bír, ezért az ítélet hatályon kívül helyezése ezen okból nem volt indokolt. A felperes a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványának egyéb konkrét okát nem jelölte meg, és az ítélet tábla sem észlelt olyan, hivatalból figyelembe veendő eljárási hibát, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna, ezért az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

8.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a rendelkezésre álló okiratok alapján azzal egészíti ki, hogy az ... Bank Europe SA – az ... Bank Zrt. jogutódja – a kölcsönszerződés alapján fennálló jogokat és kötelezettségeket szerződés-állomány átruházási megállapodás alapján 2016. november 1-jei hatállyal a perből elbocsátott ... Bank Nyrt.-re ruházta át, aki a kölcsönszerződésből eredő követelését 2016. november 2-án az alperesre engedményezte.

9.

Az elsőfokú bíróság a fentieket meghaladóan a releváns tényeket megállapította, érdemi döntésével az ítélet tábla egyetért, azonban eltérő jogi indokok alapján.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét annak érdemi vizsgálatát követően utasította el, ugyanakkor nem vizsgálta azt a kérdést, hogy a felperes igénye tárgyában az alperessel szemben egyáltalán hozható-e érdemi döntés. A felperes szerződés létre nem jöttének, illetőleg érvénytelenségének megállapítását kérte kereseti kérelmében, amely igény a vele szerződő féllel vagy annak jogutódjával szemben érvényesíthető. Az adott esetben a kereset érdemi vizsgálatának azonban nem lett volna helye, mert a létre nem jöttesség, illetőleg az érvénytelenség megállapítását a felperes nem azzal a személlyel szemben kérte, aki a vele szerződő fél jogutódjának minősül. A 8/A/2. sorszámú beadványban az alperes mint engedményes – utalva arra, hogy az ... Bank Europe SA jogutódja a szerződéses-állomány átruházása folytán az ... Bank Nyrt. volt – bejelentette perbelépési szándékát, amelyet a felperes a az alperes beadványának és mellékleteinek ismeretében azzal fogadott el, hogy az ... Bank Nyrt. perből való elbocsátásához hozzájárul. A felperes tehát a szerződésállomány-átruházás és az engedményezés tartalmának tudatában tett nyilatkozatot arra nézve, hogy keresetét kivel szemben kívánja érvényesíteni. Az elsőfokú bíróság a felperesi nyilatkozatra figyelemmel hozta meg a 12-II. sorszámú végzését, amelyben az alperes jogutódlásának megállapítása mellett az ... Bank Nyrt.-t a perből való elbocsátotta.

A per (utóbb elbocsátott) alperesei közül így az ... Bank Europe SA korábban valóban a felperessel eredetileg szerződött ... Bank Zrt. jogutódja volt, azonban a szerződésállomány átruházását követően a szerződő fél jogutódja már az ... Bank Nyrt. lett. A perben álló alperes ugyanakkor az engedményezési szerződéssel csak a kölcsönszerződésből eredő követelést szerezte meg, a szerződés a felperes és az ... Bank Nyrt. között maradt fenn. Az engedményezés a szerződésátruházással szemben ugyanis csak szinguláris jogutódlást eredményez. Mivel a jelen per tárgya nem a követelésre, hanem a szerződés létrejöttére, illetőleg érvényességére vonatkozik, a felperes által érvényesíteni kívánt igény önmagában az engedményes alperessel szemben nem érvényesíthető. Utal e körben arra is az ítéletábra, hogy a perbeli jogutódlás esetén nem a kötelező perbenállás, hanem az igény érvényesíthetőségének körében kell értékelni, ha a felperes olyan jogutód perbelépéséhez járult hozzá, akivel szemben a perbeli igény tekintetében nem rendelkezik keresetőségi joggal. A kötelező perbenállás biztosítása érdekében hiánypótlásnak a keresetlevél hiányossága esetén van helye, de ha a már perben álló fél személyében következik be a jogutódlás, akkor a per érdemére vonatkozó anyagi jogi kérdés, hogy a felperes igénye az általa megjelölt személlyel szemben érvényesíthető-e.

Az ítéletábra – utalva arra, hogy a perköltség vonatkozásában a felperes kifejezett fellebbezést nem terjesztett elő – kifejti, hogy a szerződés létre nem jöttének, illetőleg teljes érvénytelenségének megállapítását kérte, mely kérelmek esetén a pertárgy értéke a szerződésben kikötött ellenszolgáltatás értékével egyezik meg. Amennyiben a felperes jogkövetkezmény alkalmazását is kéri és kifejezetten megjelöli a marasztalás összegét, akkor ezen összeggel megegyező a pertárgy értéke. Az adott esetben a felperes eredeti keresetében a szerződés létre nem jöttének, illetőleg teljes érvénytelenségének megállapítását jogkövetkezmény alkalmazása nélkül kérte és a szerződés szerinti ellenszolgáltatás értéke 11.000.000 forint, ezért a keresetlevél beadásakor a pertárgy értéke ezzel megegyező mértékű volt. A felperes az elsőfokú eljárás folyamán keresetét akként tartotta fenn, hogy a szerződés létre nem jöttére, illetőleg érvénytelenségére tekintettel az alperes 250.000 forintban történő marasztalását kérte, azaz megállapítás helyett marasztalást kért, amely – azon túl, hogy a Pp. 146. § (5) bekezdés d) pontja alapján nem minősül keresetváltoztatásnak – a pertárgy értékét annyiban érintette, hogy az a Pp. 24. § (1) bekezdésére figyelemmel 250.000 forintra mérséklődött. Az Itv. 41. § (2) bekezdése értelmében azonban az eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása vagy annak utólag alacsonyabb összegben történt megállapítása esetén az illetékalap mérséklésének – ha e törvény kivételt nem tesz – nincs helye. Minderre tekintettel az

elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte a 11.000.000 forintos illetékalap figyelembevételével az Itv. 42. § (1) bekezdésének a) pontja szerint 6% eljárási illeték megfizetésére a felperest, csökkentve a korábban lerótt 36.000 forint illetékkal.

A kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint – eltérő indokok alapján – helybenhagyta.

10.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján, a másodfokú eljárásban kifejtett képviseleti tevékenységre is tekintettel mérlegeléssel 50.000 forint + áfa összegben állapította meg. A felperes köteles megfizetni továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt 20.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2019. január 10.

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
előadó bíró

dr. Buglyó Gabriella s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő